

Ἡ έντονη έσωτερικότητα τοῦ άγγλικοῦ καιξίματος κάνει επίσης έντοναση στο δραματικό τους θέατρο πού έχει εγκατασταθεί μόνιμα σ' ένα θέατρο τοῦ Παρισιοῦ και παρουσιάζει στην Γαλλία, άγγλικά, τή κυριότερα άριώτερα σύγχρονα άγγλικά θεατρικά έργα. Θα έπρεπε νά έπεχταθώ πάρα πολύ γιά νά αναφέρω και νά αναλύσω όλα αυτά τή κομμάτια πού πολλά άπ' αυτά άληθινά ξεχωριστά, φανερόνουν μιά πολύ άξιόλογη άνθιση τής δραματικῆς παραγωγῆς στην Άγγλία. Δυστυχώς στην Ελλάδα παραμένουν τή έργα αυτά έντελώς άγνωστα. Γιατί; Μοῦ είναι αδύνατο νά καταλάβω γιατί οί άθηναϊκοί θέατροί έπιμένουν νά σηματοποιούν όλο τους τό ρεπερτόριο μόνο άπό γαλλικά κομμάτια, και συχνά άπό τή χειροτέρα, ένά υπάρχει όλόκληρη ή διεθνῆ παραγωγή πού εισχώρησε πιά θριαμβευτικά και στη Γαλλία. Θα μιλήσω τώρα μόνο γιά τή White Cargo (τό "Άσπρο Καράβι) τοῦ Gordon πού είναι ίσως ένα άπό τή συγκλονιστικότερα δράματα τής σύγχρονης παραγωγῆς. Μή μιά έσωτερική ανάλυση σφιχτή κι' απαλλαγμένη άπό κάθε στοιχείο ρητορικό και υπερβολικό μᾶς δείχνει τήν έλάχιστη άυτοτέλεια τοῦ ανθρώπου και τή βαριά του ύποταγή στο περιβάλλον. Διαδραματίζει τή White Cargo, όπως τήσα άλλα σύγχρονα έργα, αλλά μέ μιά σπάνια ένταση και συγκεντρωμένη τραγικότητα τή

πρόβλημα τής προσωπικότητας πού τόσο πολύ άπασχολεί τήν έποχή μας. Μᾶς ξεσκεπάζει τόσο λίγο είμαστε κύριοι τής προσωπικότητάς μας πού τήν διακλάθουν έξωτερικές συνθήκες. Είμαστε όργανα τών περιστάσεων!

Τό "Άσπρο Καράβι είναι τή καράβι πού μεταφέρει άπό τόν πολιτισμό στά βάθη τών άποικιών, όπου απλώνεται ή ζέστη ή ύγρη και άσφυχτική και ή ερήμωση, όσους πηγαίνουν νά εργαστοῦν εκεί. Όλοι πηγαίνουν μέ τή στερεά άπόφαση νά μήν αλλάξουν καθόλου, νά κρατήσουν άνόγγιχτη άπό κάθε έπιρροή τοῦ κλίματος τή χαρακτηριστική βρετανική αξιοπρέπεια πού πηγάει άμεσα άπ' όλη τήν έσωτερική τους ύποσταση. Σιγά σιγά όμως, κι' όσο κι' άν άντιδροῦν, ή ζέστη εισχωρεί μέσα στο αίμα τους, ή ζέστη τους κατατά, τους έξαντλεί· δέν έχουν πιά τήν δύναμη νά περιποιηθοῦν τήν εμφάνισή τους, τήν παραμελοῦν, άδιαφοροῦν άν είναι κορευλιασμένοι, ακόμα και βρόμικοι, δέν ξουρίζονται, και μαζί μέ τόν έξωτερικό έξευτελισμό ταπεινώνεται και τή έσωτερική τους Έγώ. Μή τήν έλπίδα ίσως νά λησμονήσουν τόν γόρω τους έφιάλτη τής ζέστης και τής άπομόνωσης άφίνονται έρωται σέ πάθη πού περιφοροῦν. Πίνουν, παραδίνονται σέ έρωτες μέ τίς ήμάςτριες έντόπιες γυναίκες, και φεύγουν, συχνά και πριν νά τελειώσει ό χρόνος τής άποστολῆς τους, άρρωστα, έξαντλημένα σώμα στο σώμα και στη ψυχή. Ξαναφεύγουν μέ τή "Άσπρο Καράβι πού έφερε τόν άντικαταστάτη τους και πού τόν άκοῦν μέ κουρασμένη εironεία νά διαβεβαιώνει πως αὐτός δέν θά νικηθεί.

Λίγα έργα μᾶς έχουν δώσει μέ περισσότερη δύναμη μά και μέ περισσότερη θεατρική τέχνη τή τραγικό ρίγος τής άνώφελης πάλης τοῦ ανθρώπου ένάντια στο περιβάλλον.